[2019] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 273

ਸਤੀਸ਼ਚੰਦਰ ਰਤਨ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 9)

03 ਜਨਵਰੀ, 2019

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨ ਅਤੇ

ਮੋਹਨ ਐਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਾਗੌਦਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਧਾਰਾ 482-ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 406,420 ਅਤੇ 417 ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰਨਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਨੀ ਲੈਂਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ-ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 406,420 ਅਤੇ 417 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ

ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 420 ਤਹਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆਃ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਵਾਅਦੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲੇ ਦੇ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਉਪ ਧਾਰਾ 405,406,415 ਅਤੇ 420।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ

ਹੋਲਡਃ 1. ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਵਾਇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ, ਬਲਕਿ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10,11] [278-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 279-ਏ]

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ 1977 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 1606

2.1 ਵਿਵਾਦ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ. ਰਿਕਾਰਡ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਭੁਗਤਾਨ/ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਅਦੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। [ਪੈਰਾ 12,13] [279-ਬੀ-ਈ]

2.2 ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ.ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਈਮਾਨ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 14] [279-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 280-ਏ-ਬੀ]

ਹਿਰਦਿਆ ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2000) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 168: [2000] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 859; ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 303: [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 753-ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

2.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਇੱਛਤ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਤਬਾਦਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੈਤਿਕ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ

ਹਨ। ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਉਣ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਰੇ ਹੋਏ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।ਇਸ ਲਈ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 42 ਅਤੇ 43 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਰਜ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 15,16,17,18] [280-ਬੀ-ਜੀ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

1977 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਲ.ਜੇ 1606	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2000] 2 ਐਸਸੀਆਰ 859	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 753	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 15

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 9 2019.

ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 12.04.2018 ਤੋਂ. 2012 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ/ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ)ਨੰ.4033.

ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ, ਹੇਮਲ ਕਿਰੀਟ ਕੁਮਾਰ ਸੇਠ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਈ. ਐਚ. ਸਈਦ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਾਖਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰੁਲ ਲੂਥਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ ਲਈ) ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 12.04.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2012 ਦਾ 4033, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 04.12.2013 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੰ. 2012 ਦੇ 388.

3. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਫਿਸਕਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਮਨੀ ਲੈਂਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਬੈਂਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਜਨਵਰੀ 2008 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। 27,00,000/- ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਆਈ/ਸੀ. ਆਰ. ਨੰ. 22/2012, ਮਿਤੀ 25.01.2012, ਕਾਗਦਾਪਿਠ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406,409,417,420,294 (ਬੀ) ਅਤੇ 506 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 23.02.2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 29.01.2012 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈ/ਸੀ ਆਰ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। 22/2012.

4. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406,420 ਅਤੇ 417 ਤਹਿਤ 28/12 ਮਿਤੀ 01.03.2012 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 04.12.2013 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਲੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 2012 ਦਾ 4033 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ

ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 28/2012 ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰ. ਆਈ/ਸੀ ਆਰ ਨੰਬਰ 22/2012 ਅਤੇ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਮਿਤੀ 04.12.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੰ. 388/2012 ਵਧੀਕ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਕਾਇਆ.

6. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰ. 928/2011 ਨੇ ਰੁ. 33,46,225/- ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ 25.04.2011 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 12.04.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਸਿਵਲ ਹਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਾਅਵੇ

ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ 21.04.2011 ਨੂੰ 2011 ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ. 928 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 05.01.2012 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਹੈ 21.03.2008.

9. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 27 ਲੱਖ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੋੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਰਾਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ

ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

11. ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ, ਬਲਕਿ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ, 1977 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 1606 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ]

12. ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 406 ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਨੰ.2 ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਭੁਗਤਾਨ/ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਅਦੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

14. ਹੁਣ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। (ਵੇਖੋ ਹਿਰਦਿਆ ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2000) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 168) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ।ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਈਮਾਨ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

15. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ [ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2012) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 303 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ]। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਣਇੱਛਤ ਅਤੇ ਅਕੁਸ਼ਲ ਤਬਾਦਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 16. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੈਤਿਕ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਉਣ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਭਰੀ ਹੋਈ ਪਾਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 42 ਅਤੇ 43 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 2012 ਦਾ 4033 ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਰਜ ਐਫ. ਆਈ.

ਆਰ. ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate